

5. Kapacita kondenzátoru I

Úloha 1

Pro soustavu n vodičů nabitých náboji $Q_1, Q_2, \dots, Q_n$ na potenciály $\varphi_1, \varphi_2, \dots, \varphi_n$ platí¹:

$$Q_1 = C_{11}\varphi_1 + C_{12}\varphi_2 + \dots + C_{1n}\varphi_n$$

$$Q_2 = C_{21}\varphi_1 + C_{22}\varphi_2 + \dots + C_{2n}\varphi_n$$

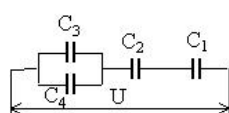
$$\vdots$$

$$Q_n = C_{n1}\varphi_1 + C_{n2}\varphi_2 + \dots + C_{nn}\varphi_n.$$

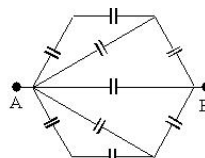
Odvoďte z těchto rovnic vztah pro kapacitu kondenzátoru (položte $n = 2$). Dále vypočítejte celkovou kapacitu n kondenzátorů zapojených sériově a paralelně.

Úloha 2

Jaká je celková kapacita soustavy kondenzátorů zapojených podle obr. č. 1? Jaké napětí a náboje jsou na jednotlivých kondenzátorech? Jaké budou číselné hodnoty těchto veličin, je-li $C_1 = C_3 = 1 \mu\text{F}$, $C_2 = C_4 = 10 \mu\text{F}$ a $U = 100 \text{ V}$.

Obr. 1

Obr. 2

Úloha 3

Odvoďte vztah pro kapacitu²

a) deskového kondenzátoru, jehož desky mají obsah S a jsou vzdáleny o d a pomocí tohoto vztahu určete jednotku permitivity vakua. Je získaný vztah platný pro libovolné hodnoty S a d ?

b) válcového kondenzátoru délky l , jehož vnitřní elektroda má tvar válce o poloměru a a vnější elektrodu tvoří souosý válec o vnitřním poloměru b .

¹Koeficienty C_{ij} se pro $i \neq j$ nazývají influenční (navíc platí $C_{ij} = C_{ji}$), pro $i = j$ kapacitní koeficienty.

²Intenzitu elektrického pole mezi elektrodami určete pomocí Gaussovy věty.

Je získaný vztah platný pro libovolné hodnoty l , a a b ?

c) kulového kondenzátoru, jehož vnitřní elektroda je plná koule o poloměru a a vnější elektrodu tvoří soustředná kulová vrstva o vnitřním poloměru b . Co platí pro kapacitu osamocené koule?

Úloha 4

Určete kapacitu mezi body A a B soustavy deskových kondenzátorů na obrázku č. 2, mají-li všechny kondenzátory stejnou kapacitu C . Jak se tato kapacita změní, vložíme-li rovnoběžně mezi desky každého z kondenzátorů vodivý plech, jehož tloušťka je rovna čtvrtině vzdálenosti elektrod. Má na výsledek vliv poloha plechu?